РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 5 (46)

Вересень – жовтень 2022 р.

DOI 10.53672/ej.5.2022

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.

Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.

Землянська О. В.

Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.

Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.5.2022

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2022, № 5 (46)

вересень – жовтень 2022 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.5.2022[1]
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2022. — № 5 (46) (вересень – жовтень 2022). — 52 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2022
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2022

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 12

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *12*

Вітомський Ю. Л. Дослідження проблем математичної компетентності студентів-психологів 12

Ткаченко Н., Алєксєйчук В. Ткаченко, Н., Алєксєйчук, В. (2022). Моделі системи інституцій судової експертизи в Україні (переваги та ризики). Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Вип. 1 (26). С. 10—23. 15

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *18*

ГО «Колегія поліграфологів України», Міністерство економіки України. Кваліфікаційна характеристика професії поліграфолог в Україні 18

1.3. Судово-психологічна експертиза *22*

Назаров О. А. Які нормативні документи МОЗ України регламентують оформлення лікарями медичних довідок потрібних для використання під час судово-психологічної експертизи з встановлення факту моральних страждань (моральної шкоди) та з інших підстав? 22

Міністерство охорони здоров'я України. Висновок судово-психіатричного експерта. 25

1.4. Рецензії та нові видання *28*

Деркач В. В. Збірка 28

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 32

Судово-психологічна експертиза: нормативні документи МОЗ України щодо оформлення медичних документів лікарями для використання під час судово-психологічної експертизи з встановлення факту моральних страждань (моральної шкоди) та з інших підстав . . . 32

25 жовтня в Україні відмічається День поліграфолога України 32

В Національній поліції створено центр поліграфологів кримінальної поліції, який працює на базі департаментів оперативно-технічних заходів та стратегічних розслідувань Національної поліції України. 33

Крісло поліграфолога: Mobi-підлокітники Polygraph модель 1 перетворюють офісний стілець ISO в професійне крісло поліграфолога (поліграфологічне крісло) - найдешевший та якісний застосунок для поліграфологів 33

В Україні розроблено найлегше поліграфологічне крісло в світі – Mobi крісло Polygraph модель 3, вага якого складає біля 9 кілограм та яке транспортується в сумці чохлі - призначено для застосування під час досліджень, опитувань на поліграфі 34

Незалежна психологічна експертиза Вартість. Приклади. Судовий експерт психолог (поліграфолог) Назаров Олег Анатолійович. 34

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 37

Автоматичний поліграф EyeDetect+ 2.0 і Physio Tracker v2 37

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ. 40

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 43

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 46

ВИХІДНІ ДАНІ. 52

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» належить до реферативно-наукових видань. Оригінальні дослідження ми оприлюднюємо вперше, а найцікавіші праці, що вже вийшли в інших виданнях, подаємо як реферати: стислий виклад змісту, анотацію та бібліографічний опис першоджерела за ДСТУ 8302:2015. Реферат не замінює оригіналу — він допомагає знайти саме те дослідження, яке потрібне вам сьогодні.[1]

Вітаємо, колеги! Перед вами номер 2022, № 5 (46) за вересень–жовтень 2022 року. Тут 6 матеріалів для тих, кого цікавлять поліграф і виявлення обману, моральна шкода, судово-психологічна експертиза, і для тих, хто тільки обирає свій шлях у юридичній психології.

> *Чи знали ви? Книга рекордів Гіннеса називає першою людиною, засудженою за допомогою ДНК-доказів, британця Роберта Меліаса: 13 листопада 1987 року його визнали винним у зґвалтуванні. Невдовзі першим американцем, засудженим на підставі ДНК, став мешканець Флориди Томмі Лі Ендрюс. У 2022 році минає 35 років від цієї події.*[2]

Можливо, саме ваше дослідження стане наступною сторінкою історії судової експертизи. Читайте, сперечайтеся, пишіть до журналу — і повертайтеся до архіву номерів по нові матеріали.

Редакція журналу

> **Цифри війни.** Війна, яку російська федерація розв'язала проти України, щодня забирає життя. Станом на 30 жовтня 2022 р. Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні підтвердила загибель 6 430 цивільних осіб, серед них 402 дітей, і поранення 9 865 цивільних осіб, серед них 739 дітей. За кожною цифрою — людсь-

ка доля, і завдання юридичної психології — допомагати правосуддю встановлювати правду про ці злочини.[3]

Реактивна система залпового вогню БМ-21 «Град» Збройних сил України веде вогонь на півдні України, жовтень 2022 р. Фото: АрміяInform, ліцензія CC BY 4.0.[4]

ПАМ'ЯТІ СУДДІ ЛЮБОВІ ХАРЕЧКО

Любов Костянтинівна Харечко — суддя Чернігівського апеляційного суду. 3 березня 2022 р. поблизу села Рогощі на Чернігівщині російські військові розстріляли автомобіль, у якому вона разом із сином намагалася евакуюватися. Любов Костянтинівна загинула, її син зазнав поранення[5]. Любов Харечко писала вірші — про війну і мир, про материнство, віру, рідну землю і суддівську долю. З березня 2022 р. в кожному номері журналу — один її вірш.

Вірш номера: «Бійцям Чернігова» (20.11.2014)[6]

Читати вірш «Бійцям Чернігова» у збірнику (с. 7)

> **Судді — жертви війни.** Станом на 31.10.2022 органи судової влади та судові медіа повідомили, що внаслідок збройної агресії російської федерації загинули щонайменше двоє суддів: Любов Харечко (суддя Чернігівського апеляційного суду, 03.03.2022)[5]; Дмитро Константинов (суддя Красноградського районного суду Харківської області, 29.10.2022)[7]. Пам'ятаємо кожного.

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. First use of DNA profiling in a criminal conviction. Guinness World Records. URL: https://www.guinnessworldrecords.com/world-records/first-use-of-dna-profiling-in-a-criminal-conviction (data zvernennia: 04.11.2026).

3. OHCHR, «Ukraine: Civilian casualties as of 24:00 30 October 2022». URL: https://ukraine.un.org/en/download/119764/205353 (data zvernennia: 04.11.2026).

4. ArmiiaInform. Reaktyvna systema zalpovoho vohniu BM-21 "Hrad" Zbroinykh syl Ukrainy vede vohon na pivdni Ukrainy, zhovten 2022 r [A BM-21 "Grad" Multiple Rocket Launcher of the Armed Forces of Ukraine Firing in Southern Ukraine, October 2022] : fotohrafiia (litsenziia CC BY

4.0). Wikimedia Commons. URL: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Ukrainian_BM-21_Grad_firing.jpg (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Suddiu z Chernihova vbyly pry sprobi evakuatsii [Judge from Chernihiv Killed While Trying to Evacuate]. Sudovyi reporter : vebsait. 2022. 4 berez. URL: https://sudreporter.org/suddyu-z-chernigova-vbyly-pry-sprobi-evakuacziyi/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

6. Kharechko L. K. Moi virshi — tse kryk dushi [My Poems Are the Cry of the Soul] : zbirnyk poezii / Liubov Kharechko. Chernihiv : [s. n.], 2026. 56 s. : il., fot. DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2026.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/books/19828-kharechko-moi-virshi-tse-kryk-dushi (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

7. Spivchuttia [Condolences] : [u zviazku iz zahybelliu suddi Krasnohradskoho raionnoho sudu Kharkivskoi oblasti D. S. Konstantynova]. Sudova vlada Ukrainy : ofitsiinyi vebportal. 2022. 30 zhovt. URL: https://court.gov.ua/archive/1339620/ (data zvernennia: 05.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Дослідження проблем математичної компетентності студентів-психологів[1]

Вітомський Ю. Л.

Оригінальна публікація · оприлюднено 02.04.2023

Анотація. Вітомський Ю. Л. порушує проблему математичної компетентності майбутніх психологів, виходячи з того, що практичний психолог, організаційний психолог, психотерапевт чи дослідник має раціонально й об'єктивно доводити свою позицію опонентам, а переконливо це можна зробити лише спираючись на результати досліджень, опрацьовані відповідним математичним апаратом. Автор констатує гострий дефіцит у вищій школі навчальних видань, які комплексно розкривали б теоретичні й прикладні аспекти застосування математичних методів та інформаційних технологій у підготовці за спеціальністю 053 «Психологія». Мета статті полягає в аналізі засобів підвищення математичної компетентності студентів-психологів і виокремленні причин, що гальмують її розвиток. На матеріалі праць О. Ю. Артем'євої, Є. М. Мартинова, Д. Кемпбелла, Д. Мартіна, А. Д. Наслєдова та інших авторів описано типові труднощі студентів: переконання, що математичні методи самі по собі гарантують достовірність результатів, хибне тлумачення незначущих відмінностей між незалежними вибірками як доказу їх подібності, абсолютизацію рівнів значущості 0,05 і 0,01, сумніви в потребі математики для «гуманітарної» спеціальності. Схарактеризовано три етапи математизації психології (кількісна обробка первинних даних, часткові математичні моделі, узагальнена модель) і їх відповідність емпіричному, перехідному та теоретичному етапам теоретизації науки; наведено приклади від теорії навчання К. Халла, векторної топології К. Левіна та моделі самооцінки Джеймса до «Політичної арифметики» В. Петті й «соціальної фізики» А. Кетле. Спираючись на власний викладацький досвід, автор доводить, що навчання оптимізується за тісної взаємодії викладачів математики та психології і за принципу «практичної» роботи: до кожного заняття студенти самостійно проводять власне психологічне дослідження за структурою, розробленою викладачем, збирають дані й обробляють їх вручну та за допомогою комп'ютера, щоразу проходячи всі етапи дослідження. У висновках розмежовано призначення математичних

методів у фундаментальних і прикладних дослідженнях, показано прогностичні можливості регресійних і кореляційних моделей, зокрема в професійному доборі. Стаття адресована викладачам психологічних дисциплін, студентам і фахівцям, які застосовують статистичні методи в психологічній практиці.

Ключові слова: математична компетентність, студенти-психологи, математичні методи в психології, математична статистика, математизація психології, рівень значущості, практико-орієнтоване навчання, спеціальність 053 «Психологія», здобувач вищої освіти.

Studying the Problems of Mathematical Competence of Psychology Students

Vitomskyi Yu. L.

Abstract. Psychologists working in practice, organizations, psychotherapy or research must justify their conclusions to opponents, and Yu. L. Vitomskyi argues that this is only convincing when research data are processed with an appropriate mathematical apparatus. The paper notes a shortage of university textbooks that cover both the theory and the application of mathematical methods and information technologies for students of specialty 053 Psychology, and sets out to analyse ways of developing mathematical competence in psychology students and the obstacles to it. Drawing on O. Yu. Artemieva, Ye. M. Martynov, D. Campbell, D. Martin, A. D. Nasledov and others, the author describes typical student difficulties: the belief that mathematical methods by themselves guarantee valid results, treating a non-significant difference between independent samples as proof of their similarity, rigid use of the 0.05 and 0.01 significance levels, and doubts about the relevance of mathematics to a humanities discipline. Three stages of the mathematization of psychology are outlined, from quantitative processing of empirical data through partial models to a general mathematical model, with examples ranging from Hull's learning theory, Lewin's vector topology and James's self-esteem model to Petty's political arithmetic and Quetelet's social physics. On the basis of his own

teaching, the author concludes that learning improves when mathematicians and psychologists teach in close cooperation and when each practical class is built on a study that students conduct themselves, following a design set by the teacher, and then analyse manually and by computer. The conclusions distinguish the role of mathematics in fundamental and applied research and stress regression and correlation models for prediction, for example in personnel selection.

Keywords: mathematical competence, psychology students, mathematical methods in psychology, mathematical statistics, mathematization of psychology, significance level, practice-based learning, higher education.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 02.04.2023.

REFERENCES

1. Vitomskyi Yu. L. Doslidzhennia problem matematychnoi kompetentnosti studentiv-psykholohiv [Studying the Problems of Mathematical Competence of Psychology Students]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. № 5 (46). URL: https://expertize-journal.org.ua/spetsialni-znannya/8620-vitomskij-yu-l-doslidzhennya-problem-matematichnoji-kompetentnosti-studentiv-psikhologiv (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Ткаченко, Н., Алєксєйчук, В. (2022). Моделі системи інституцій судової експертизи в Україні (переваги та ризики). Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. Вип. 1 (26). С. 10—23. [1]

Ткаченко Н., Алєксєйчук В.

Реферат · оприлюднено 22.10.2022

Реферат. Ткаченко Н. (Департамент експертного забезпечення правосуддя Мін'юсту України) і Алєксєйчук В. (Навчально-науковий інститут № 2 Національної академії внутрішніх справ) аналізують моделі системи інституцій судової експертизи, які пропо-

нуються до проєкту закону про судово-експертну діяльність. Авторки вказують, що реформування галузі тривалий час залишалося поза увагою законодавця: приватним експертам заборонено проводити криміналістичні, судово-медичні та судово-психіатричні експертизи в кримінальному провадженні, статус недержавних експертних установ законом не визначено, а експертні служби МВС, Міноборони, СБУ та ДПСУ залишаються у складі відомств. Мета праці полягає у визначенні основних моделей і аналізі міжнародного досвіду експертного забезпечення правосуддя для імплементації сучасних світових норм у законодавство України. Спираючись на наукові праці, зарубіжні системи (єдині служби при міністерствах юстиції або внутрішніх справ, мережі установ різного підпорядкування в Іспанії, Польщі, Латвії, Литві, Німеччині, Франції та інших державах), моніторинговий звіт Мін'юсту 2020 року і законопроєкти № 6284, 6284-1, 6284-2, 6284-3, авторки виокремлюють п'ять моделей: класичну (традиційну), неокласичну (оновлену традиційну), радикальну, змішану (частково радикальну) і змагальну. У порівняльній таблиці для кожної оцінено переваги та ризики: збереження конкуренції й вибору експерта, визнання недержавних установ, уніфікацію вимог і методик, бюджетні витрати, загрозу монополізації в разі створення єдиної Державної експертної служби, опір відомств, брак кадрів. Найдоцільнішою визнано змішану модель, за якої Мін'юст формує державну політику, а при ньому діють єдині кваліфікаційна та дисциплінарна комісії з рівним представництвом відомств і приватного сектору. Обґрунтовано також інтеграцію української системи експертного забезпечення правосуддя в міжнародний простір через вступ вітчизняних установ до міжнародних організацій. У редакційній довідці нагадано про реформу, започатковану Указом Президента України від 08.11.2019 № 837/2019, і про законопроєкт № 7735 від 05.09.2022, що має врегулювати дисциплінарну відповідальність судових експертів.

Ключові слова: моделі системи інституцій судової експертизи, судово-експертна діяльність, судово-експертна реформа, класична модель, неокласична модель, радикальна модель, змішана модель, змагальна модель, недержавні експертні установи, державне управління, законопроєкт № 6284.

Models of the System of Forensic Science Institutions in Ukraine (Advantages and Risks)

Tkachenko N., Alieksieichuk V.

Abstract. N. Tkachenko of the Department for Expert Support of Justice of the Ministry of Justice of Ukraine and V. Alieksieichuk of the National Academy of Internal Affairs examine the institutional models proposed for a new law on forensic activity. They point to long-standing problems: private experts may not perform criminalistic, forensic medical or forensic psychiatric examinations in criminal proceedings, the status of non-state forensic institutions is not defined by law, and the forensic services of several law-enforcement and defence bodies, including the Ministry of Internal Affairs, the Ministry of Defence and the Security Service, remain within those bodies. The aim is to identify the main models and to study international practice in expert support of justice. Drawing on the literature, on foreign arrangements (single services under ministries of justice or interior, or networks of institutions with different affiliations, as in Spain, Poland, Latvia, Lithuania, Germany and France), on a 2020 monitoring report of the Ministry of Justice and on Draft Laws No. 6284, 6284-1, 6284-2 and 6284-3, the authors distinguish classical, neoclassical, radical, mixed and adversarial models and compare their advantages and risks in a table, including competition and choice of expert, recognition of non-state institutions, uniform standards, budgetary costs, the danger of monopoly under a single State Forensic Service, agency resistance and staff shortages. The mixed model, in which the Ministry of Justice shapes policy and hosts single qualification and disciplinary commissions with equal representation of agencies and the private sector, is considered the most suit-

able. The authors also support integrating Ukrainian institutions into international forensic organizations.

Keywords: models of forensic institutions, forensic activity, forensic reform, classical model, neoclassical model, radical model, mixed model, adversarial model, non-state forensic institutions, public administration.

Першоджерело: Ткаченко Н., Алєксєйчук В. Моделі системи інституцій судової експертизи в Україні (переваги та ризики). Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2022. Вип. 1 (26). С. 10–23. DOI: **10.32353/khrife.1.2022.02**[2]. Реферат оприлюднено в журналі 22.10.2022.

REFERENCES

1. Tkachenko N., Alieksieichuk V. Tkachenko, N., Alieksieichuk, V. (2022) [Models of the System of Forensic Science Institutions in Ukraine (Advantages and Risks)]. Modeli systemy instytutsii sudovoi ekspertyzy v Ukraini (perevahy ta ryzyky). Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky. Vyp. 1 (26). S. 10—23 : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. № 5 (46). URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-vidi-spetsialnikh-znan/7578-tkachenko-n-aleksejchuk-v-2022-modeli-sistemi-institutsij-sudovoji-ekspertizi-v-ukrajini-perevagi-ta-riziki-teoriya-ta-praktika-sudovoji-ekspertizi-i-kriminalistiki-vip-1-26-s-10-23 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Tkachenko N., Alieksieichuk V. Modeli systemy instytutsii sudovoi ekspertyzy v Ukraini (perevahy ta ryzyky) [Models of the System of Forensic Institutions in Ukraine (Advantages and Risks)]. Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky. 2022. Vyp. 1 (26). S. 10–23. DOI: https://doi.org/10.32353/khrife.1.2022.02. [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Кваліфікаційна характеристика професії поліграфолог в Україні[1]

ГО «Колегія поліграфологів України», Міністерство економіки України.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 08.10.2022

Реферат. Матеріал приурочено до першої річниці запровадження в Україні професії «Поліграфолог». Її введено 25 жовтня 2021 року Зміною № 10 до Національного класифікатора професій ДК 003:2010, затвердженою наказом Мінекономіки України від 25.10.2021 № 810-21, і з цієї дати набула чинності кваліфікаційна характеристика професії. Характеристику затверджено наказом ГО «Колегія поліграфологів України» від 07.12.2020 № 1, підписаним головою організації В. Шаповаловим; відповідальним за її розроблення названо канд. психол. наук, доц. О. Назарова, текст погоджено членами Координаційної ради громадської організації. Наведено повний текст характеристики: завдання та обов'язки (проведення досліджень, тестувань, опитувань із застосуванням поліграфа за зверненням ініціатора, аналіз та інтерпретація реакцій на психологічні стимули, складання висновку, звіту чи довідки, дотримання етичних стандартів), обсяг необхідних знань і кваліфікаційні вимоги до чотирьох категорій (поліграфолог, поліграфолог ІІ і І категорії, провідний поліграфолог): вища освіта бакалавра або магістра за будь-якою спеціальністю, підготовка за програмами поліграфних досліджень, відомості про відсутність судимості, стаж роботи. Пояснено, що тестування на поліграфі можливе лише за вільною згодою особи (ч. 2 ст. 28 Конституції України), окреслено предмет опитування з поліграфом за наказом Мін'юсту від 27.07.2015 № 1350/5 і використання поліграфа в оперативно-розшуковій діяльності (ст. 8 Закону «Про оперативно-розшукову діяльність»), відомості з якого не є доказами. З посиланням на рішення ЄСПЛ від 1 вересня 2020 року (скарга № 48364/11) наголошено, що висновок поліграфолога, який є працівником поліції, не може розглядатися як висновок незалежного судового експерта. Судово-психологічну експертизу із застосуванням поліграфа проводять атестовані Мін'юстом судові експерти-психологи, а її висновок оцінюється за критеріями належності, допустимості й

достовірності; як приклади наведено постанови ККС ВС від 08.10.2020 у справі № 755/10943/17 та від 12.11.2020 у справі № 343/1446/16-к. Зазначено, що професія належить до угруповання 2490 і не є обов'язковою для органів влади, а з 28.08.2024 триває розроблення професійного стандарту «Поліграфолог».

Ключові слова: поліграфолог, кваліфікаційна характеристика, Класифікатор професій ДК 003:2010, Зміна № 10, ГО «Колегія поліграфологів України», добровільна згода, судово-психологічна експертиза із застосуванням поліграфа, оцінка висновку експерта, Верховний Суд, Європейський суд з прав людини, професійний стандарт.

Qualification Characteristics of the Profession of Polygraph Examiner in Ukraine

HO «Kolehiia polihrafolohiv Ukrainy», Ministerstvo ekonomiky Ukrainy.

Abstract. The material marks the first anniversary of the profession of polygraph examiner in Ukraine. The profession was introduced on 25 October 2021 by Amendment No. 10 to the National Classifier of Occupations DK 003:2010, approved by Order No. 810-21 of the Ministry of Economy of Ukraine, and the qualification characteristics took effect on the same date. They had been approved by Order No. 1 of 7 December 2020 of the NGO Board of Polygraph Examiners of Ukraine; O. Nazarov, PhD in Psychology, is named as responsible for drafting them. The full text is reproduced: duties (conducting polygraph examinations, tests and interviews at the request of an initiator, analysing responses to psychological stimuli, issuing an opinion or report, observing ethical standards), required knowledge, and requirements for four grades of examiner, including a bachelor's or master's degree in any field, completed polygraph training, a clean criminal record and work experience. The material stresses that polygraph testing requires the person's free consent under Article 28 of the Constitution, describe the scope of polygraph interviews under Order No. 1350/5 of the Ministry of Justice and polygraph use in operational and search activity, whose results are not evidence, and cite a 2020 judgment of the

European Court of Human Rights (application No. 48364/11) against relying on a police polygraph examiner as an independent expert. Forensic psychological examinations with a polygraph are conducted by experts certified by the Ministry of Justice and are assessed for relevance, admissibility and reliability, as illustrated by two 2020 rulings of the Supreme Court. Work on a professional standard has been under way since August 2024.

Keywords: polygraph examiner, qualification characteristics, Classifier of Occupations, polygraph examination, informed consent, forensic psychological examination, admissibility of expert evidence, Supreme Court, European Court of Human Rights, professional standard.

Першоджерело: Про затвердження кваліфікаційної характеристики «Поліграфолог» : наказ ГО «Колегія поліграфологів України» від 07.12.2020 № 1. ; Про затвердження Зміни № 10 до Національного класифікатора ДК 003:2010 : наказ Мінекономіки України від 25.10.2021 № 810-21.[2][3] Реферат оприлюднено в журналі 08.10.2022.

REFERENCES

1. HO "Kolehiia polihrafolohiv Ukrainy", Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Kvalifikatsiina kharakterystyka profesii polihrafoloh v Ukraini [Qualification Characteristics of the Profession of Polygraph Examiner in Ukraine] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. № 5 (46). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/7461-kvalifikatsijna-kharakteristika-profesiji-poligrafolog-v-ukrajiniog (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro zatverdzhennia kvalifikatsiinoi kharakterystyky "Polihrafoloh" [On Approval of the Qualification Description "Polygraph Examiner"] : nakaz HO "Kolehiia polihrafolohiv Ukrainy" vid 07.12.2020 № 1. ; Pro zatverdzhennia Zminy № 10 do Natsionalnoho klasyfikatora DK 003:2010 : nakaz Minekonomiky Ukrainy vid 25.10.2021 № 810-21. URL: https://drive.google.com/file/d/1ho7qMykzoAd_7DCOiI8sL27_kOFFxmWE/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Pro zatverdzhennia kvalifikatsiinoi kharakterystyky "Polihrafoloh" [On Approval of the Qualification Description "Polygraph Examiner"] : nakaz HO "Kolehiia polihrafolohiv Ukrainy" vid 07.12.2020 № 1. ; Pro zatverdzhennia Zminy № 10 do Natsionalnoho klasyfikatora DK 003:2010 : nakaz Minekonomiky Ukrainy vid 25.10.2021 № 810-21. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0810930-21#Text (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Які нормативні документи МОЗ України регламентують оформлення лікарями медичних довідок потрібних для використання під час судово-психологічної експертизи з встановлення факту моральних страждань (моральної шкоди) та з інших підстав?[1]

Назаров О. А.

Оригінальна публікація · оприлюднено 14.09.2022 · **DOI: 10.53672/ej.5.2022.01**[1]

Анотація. Адвокати й учасники судових справ нерідко стикаються з відмовою лікарів зафіксувати скарги пацієнта на стан здоров'я в тому формулюванні, в якому він їх висловлює, і зазначити обставини, з якими пацієнт пов'язує погіршення самопочуття: порушення його прав іншою особою чи вчинення щодо нього злочину. Медики пояснюють це тим, що накази МОЗ України такого не передбачають. Назаров О. А. доводить протилежне: така практика суперечить чинним медичним стандартам, настановам і наказам, а повноцінні медичні документи потрібні як об'єкти судово-психологічної експертизи з установлення факту моральних страждань (моральної шкоди) та з інших підстав. Автор аналізує Інструкцію щодо заповнення форми № 025/о «Медична карта амбулаторного хворого» (наказ МОЗ від 14.02.2012 № 110), за пунктом 16 якої лікар у розділі «Щоденник» записує скарги хворого, об'єктивні дані, перебіг хвороби, діагноз і призначення; клінічний протокол «Екстрена медична допомога: догоспітальний етап» (наказ МОЗ від

05.06.2019 № 1269) та адаптовану настанову з тактичної екстреної медичної допомоги (КН 2016-612 від 21.06.2016). Окреслено засади стандартизації медичної допомоги на принципах доказової медицини та Реєстр медико-технологічних документів (наказ МОЗ від 28.09.2012 № 751). Правові підстави видачі довідок довільної форми автор знаходить у пунктах 2.17–2.19 Інструкції, затвердженої наказом МОЗ від 13.11.2001 № 455: окремо для осіб, обстежуваних за направленням слідчих органів, прокуратури й суду, для тих, хто проходить діагностичне обстеження, і для тих, хто самостійно звернувся по консультацію. Згадано обов'язкове з 01.01.2021 ведення електронних медичних записів відповідно до Ліцензійних умов (постанова КМУ від 02.03.2016 № 285). Запропоновано послідовність оскарження неправомірних дій медиків: головний лікар, органи охорони здоров'я, гаряча лінія 1545, клініко-експертна комісія, інспекція з питань захисту прав споживачів, зі строками розгляду звернень 15, 30 і 45 днів. Окремий розділ містить розгорнуту схему первинного огляду й історії хвороби (паспортні дані, скарги з планом розпитування про біль, анамнез захворювання, анамнез життя з восьми складників, теперішній стан, обґрунтування попереднього діагнозу) з прикладами записів. Матеріал адресовано адвокатам, потерпілим і судовим експертам-психологам, які готують або оцінюють медичну документацію для експертизи.

Ключові слова: медична документація, медична довідка довільної форми, скарги пацієнта, анамнез, моральна шкода, моральні страждання, судово-психологічна експертиза, накази МОЗ України, медична карта амбулаторного хворого, клінічний протокол, доказова медицина, електронні медичні записи.

Which Regulations of the Ministry of Health of Ukraine Govern Medical Certificates Issued by Physicians for Use in Forensic Psychological Examination of Moral Suffering (Non-Pecuniary Damage) and on Other Grounds?

Nazarov O. A.

Abstract. Lawyers and parties to litigation often report that physicians refuse to record a patient's health complaints in the patient's own words or to note the events to which the patient attributes them, such as a violation of his or her rights or a crime. Doctors usually claim that orders of the Ministry of Health of Ukraine do not require this. O. A. Nazarov challenges that position and explains why complete medical records matter for forensic psychological examination aimed at establishing moral suffering (non-pecuniary damage) and for other expert tasks. The author examines the instruction on completing outpatient medical record form No. 025/o (Ministry of Health Order No. 110 of 14 February 2012), which obliges the doctor to enter complaints, objective findings, the course of illness, diagnosis and prescriptions; the clinical protocol on pre-hospital emergency care (Order No. 1269 of 5 June 2019); and an adapted guideline on tactical emergency care (2016). He outlines the evidence-based system of clinical guidelines, medical standards and clinical protocols, and finds the legal basis for free-form medical certificates in paragraphs 2.17–2.19 of the 2001 instruction on documents certifying temporary incapacity (Order No. 455), including certificates for persons examined on referral from investigators, prosecutors or courts. Mandatory electronic medical records since 2021 and a step-by-step complaint procedure, from the chief physician to the government hotline and clinical expert commissions, are also described. A detailed template of the initial examination and case history (complaints, history of present illness, life history, present status, justification of the preliminary diagnosis) is provided with sample entries. The paper gives practical guidance to attorneys, victims and forensic psychologists who request, prepare or assess medical documents.

Keywords: medical records, medical certificate, patient complaints, medical history, non-pecuniary damage, moral suffering, forensic psychological examination, Ministry of Health of Ukraine, outpatient medical record, clinical protocol, evidence-based medicine, electronic medical records.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 14.09.2022; DOI: **10.53672/ej.5.2022.01**[1].

REFERENCES

1. Nazarov O. A. Yaki normatyvni dokumenty MOZ Ukrainy rehlamentuiut oformlennia likariamy medychnykh dovidok potribnykh dlia vykorystannia pid chas sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy z vstanovlennia faktu moralnykh strazhdan (moralnoi shkody) ta z inshykh pidstav? [Which Regulations of the Ministry of Health of Ukraine Govern Medical Certificates Issued by Physicians for Use in Forensic Psychological Examination of Moral Suffering (Non-Pecuniary Damage) and on Other Grounds?]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. № 5 (46). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2022.01. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/7277-yaki-normativni-dokumenti-moz-ukrajini-reglamentuyut-oformlennya-likaryami-medichnikh-dovidok-potribnikh-dlya-vikoristannya-pid-chas-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-z-vstanovlennya-faktu-moralnikh-strazhdan-moralnoji-shkodi-ta-z-inshikh-pidstav (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Висновок судово-психіатричного експерта[1]

Міністерство охорони здоров'я України.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 19.09.2022

Реферат. Інструкція щодо заповнення форми первинної облікової документації № 100/о «Висновок судово-психіатричного експерта № ___», затверджена наказом Міністерства охорони здоров'я України від 28.07.2014 № 527, визначає, як документують результати судово-психіатричної експертизи в закладах охорони здоров'я. Форму ведуть усі заклади, де експертизу проводить лікар – судово-психіатричний експерт одноособово або у складі амбулаторної чи стаціонарної експертної комісії; заповнюють її на особу, щодо якої проводиться експертиза. Попередню форму «Акт судово-психіатричного експерта» та інструкцію до неї виключено. Інструкція по-

кроково розписує 25 пунктів форми. Перші пункти фіксують у цифровому кодуванні дату, час і місце експертизи, далі зазначають її вид (судово-психіатрична або комплексна судова психолого-психіатрична), процесуальні (первинна, повторна, додаткова) й організаційні (одноосібна, комісійна) ознаки та форму проведення (стаціонарна, амбулаторна, посмертна). Комплексною названо експертизу, яку проводять щонайменше два експерти різних галузей знань або різних напрямів однієї галузі. Потім вносять особисті дані підекспертного, його процесуальний статус (підозрюваний, обвинувачений, свідок, потерпілий, позивач, відповідач, особа, щодо якої вирішують питання недієздатності чи обмеження дієздатності, засуджений тощо), вид справи (цивільна, кримінальна, адміністративна, господарська), підставу призначення, орган і дату процесуального документа. Експерт зазначає свою кваліфікацію, клас, стаж, посаду, науковий ступінь і підписом засвідчує, що його попереджено про відповідальність за статтями 384 і 385 Кримінального кодексу України. Окремі пункти відведено присутнім особам, питанням експертові, отриманим і використаним матеріалам, обставинам справи, характеристиці злочину для засуджених, відомостям про психічний стан (анамнез життя й хвороби, скарги, психічний, неврологічний і соматичний стан), обґрунтуванню даних і відповідям на кожне поставлене запитання. Форму складають у двох примірниках: перший надсилають органу, що призначив експертизу, другий зберігають у закладі 25 років. Документ корисний судовим експертам-психологам, які працюють у складі комплексних психолого-психіатричних експертиз, а також суддям, слідчим і адвокатам, що перевіряють повноту, структуру й обґрунтованість висновку.

Ключові слова: судово-психіатрична експертиза, висновок судово-психіатричного експерта, форма № 100/о, первинна облікова документація, комплексна судова психолого-психіатрична експертиза, процесуальний статус підекспертного, психічний стан, наказ МОЗ України № 527, відповідальність судового експерта.

Forensic Psychiatric Expert Opinion: Instruction on Completing Primary Record Form No. 100/O

Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy.

Abstract. The document abstracted here is the instruction on completing primary record form No. 100/o, the forensic psychiatric expert opinion, approved by Order No. 527 of the Ministry of Health of Ukraine of 28 July 2014. It governs how health care institutions record the results of a forensic psychiatric examination carried out by a single forensic psychiatrist or by an outpatient or inpatient expert commission, and it replaced the earlier form of the expert's act. The instruction explains each of the 25 items of the form. The opening items encode the date, time and place of the examination and specify its type (forensic psychiatric or complex forensic psychological and psychiatric), its procedural status (primary, repeated or additional), its organisation (individual or commission) and its setting (inpatient, outpatient or posthumous). A complex examination is defined as one conducted by at least two experts from different fields or from different branches of one field. Further items record the examinee's identity and procedural status (suspect, accused, witness, victim, claimant, respondent, convicted person, or a person whose legal capacity is at issue), the type of case, the authority that ordered the examination and the date of its decision. Experts state their qualifications, class, length of service and academic degree and sign a warning of criminal liability under Articles 384 and 385 of the Criminal Code of Ukraine. The remaining items cover persons present, the questions put to the expert, materials received and used, the circumstances of the case, the examinee's life and medical history, complaints, mental, neurological and somatic status, the reasoning, and an answer to each question. The form is drawn up in two copies and kept for 25 years. The document is useful to forensic psychologists taking part in joint psychological and psychiatric examinations and to judges, investigators and lawyers who assess the completeness of an expert opinion.

Keywords: forensic psychiatric examination, forensic psychiatric expert opinion, form No. 100/o, primary medical records, complex psychological and psychiatric examination, examinee's procedural status, mental state, Ministry of Health of Ukraine, expert liability.

Першоджерело: Інструкція щодо заповнення форми первинної облікової документації № 100/о «Висновок судово-психіатричного експерта № ___» : затв. наказом М-ва охорони здоров'я України від 28.07.2014 № 527. Реферат оприлюднено в журналі 19.09.2022.

REFERENCES

1. Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy. Vysnovok sudovo-psykhiatrychnoho eksperta [Forensic Psychiatric Expert Opinion: Instruction on Completing Primary Record Form No. 100/O] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. № 5 (46). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/7301-visnovok-sudovo-psikhiatrichnogo-eksperta (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. РЕЦЕНЗІЇ ТА НОВІ ВИДАННЯ

Збірка[1]

Деркач В. В.

Реферат · оприлюднено 12.10.2022

Реферат. Рецензійна публікація представляє першу поетичну книжку київського адвоката Вероніки Валеріївни Деркач «Я сьогодні світи позбираю...» (Київ : Альтерпрес, 2007. 487 с.), написану російською мовою. До збірки ввійшло понад 400 віршів: від філософської лірики й поетичних листів великим людям до особистих переживань. За поясненням авторки, назва не випадкова: кожен читач є окремим світом, створеним Богом, кожен вірш є світом, створеним поетом, і під час читання ці світи перетинаються. Деркач В. В. зазначає, що джерелом натхнення стали зустрічі з різними людьми та долями в адвокатській практиці, і сподівається, що

кожен знайде в книжці близький за духом вірш і відкриє для себе красу навколишнього світу, його геніїв і природи. Подано довідку про авторку: понад 20 років адвокатської діяльності (свідоцтво видане Київською обласною КДКА у 2002 р.), диплом з відзнакою Академії праці і соціальних відносин Федерації професійних спілок України (2001, правознавство) та магістратура Національної академії внутрішніх справ (2002). Журнал друкує чотирнадцять віршів із розділів «Філософія» та «Особисте», датованих 1993–2005 роками. Наскрізні мотиви добірки: єдність світу й віросповідань, у якій «Иисус и Аллах, и Будда» постають «в единственном лике»; поетична переробка відомої молитви про силу змінити можливе, мужність прийняти неминуче й мудрість розрізнити одне від одного; любов, над якою втрачає владу навіть смерть; пам'ять про предків, що летять разом зі зграями птахів; осуд байдужості, користолюбства й зради («Нам сострадание – рутина, обогащение – алтарь»). У вірші «Монолог смерти» війну та вбивство собі подібних показано очима самої смерті. Вірш «Общение» розгортає метафору спілкування як річки з підводними течіями, вирами спокус, «плотинами непонимания» й «туманом двоякомыслия»; цей образ перегукується з повсякденним досвідом юриста, який працює з людськими конфліктами. Публікацію доповнено портретом «Двоє» (2021) художниці й адвоката з міжнародного права Олени Дроздової, канд. юрид. наук, доцента, та композиційними фотографіями авторки (2022). Матеріал знайомить читачів журналу з гуманітарним і світоглядним виміром особистості правника-практика.

Ключові слова: Деркач Вероніка, поетична збірка, філософська лірика, любовна лірика, адвокат, право і література, спілкування, гуманістичні цінності, рецензія.

Poetry Collection «Ya Sohodni Svity Pozbyraiu...» (I Shall Gather Worlds Today...) by Attorney Veronika Derkach

Derkach V. V.

Abstract. This review presents the first poetry book by Kyiv attorney Veronika Derkach, «Ya sohodni svity pozbyraiu...» (I Shall Gather

Worlds Today...), published in Kyiv by Alterpres in 2007 (487 pages) and written in Russian. The collection contains more than 400 poems, ranging from philosophical lyrics and verse letters to great figures of the past to intimate personal pieces. The author explains the title: every reader is a separate world created by God, every poem is a world created by the poet, and reading brings the two together. She attributes her inspiration to the many people and life stories she encountered in legal practice. A biographical note mentions more than twenty years at the bar (licence issued in 2002), a law degree with honours from the Academy of Labour and Social Relations (2001) and a master's degree from the National Academy of Internal Affairs (2002). The journal reproduces fourteen poems from the sections «Philosophy» and «Personal», dated 1993 to 2005. Recurring motifs include the unity of the cosmos and of religious traditions; a reworking of the well-known prayer for strength to change what can be changed, courage to accept what cannot, and wisdom to tell the difference; love that outlasts death; ancestral memory linked to migrating birds; and a sharp critique of indifference, greed and betrayal. In «Monologue of Death» war and killing are seen through the eyes of death itself, while «Communication» describes human interaction as a river with hidden currents, whirlpools of temptation and dams of misunderstanding, an image familiar to lawyers who deal with human conflict every day. The publication is illustrated with the portrait «Two» (2021) by artist and attorney Olena Drozdova and with photographs by the author (2022), showing readers the humanistic side of a practising lawyer.

Keywords: Veronika Derkach, poetry collection, philosophical lyrics, love poetry, attorney, law and literature, communication, humanistic values, book review.

Першоджерело: Деркач В. В. Я сьогодні світи позбираю... : поезії. Київ : Альтерпрес, 2007. 487 с. Рос. мовою. Реферат оприлюднено в журналі 12.10.2022.

REFERENCES

1. Derkach V. V. Zbirka [Poetry Collection "Ya Sohodni Svity Pozbyraiu..." (I Shall Gather Worlds Today...) by Attorney Veronika Derkach] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2022. № 5 (46). URL: https://expertize-journal.org.ua/books/7473-zbirka (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

14.09.2022

Судово-психологічна експертиза: нормативні документи МОЗ України щодо оформлення медичних документів лікарями для використання під час судово-психологічної експертизи з встановлення факту моральних страждань (моральної шкоди) та з інших підстав[1]

Головний редактор журналу, судовий експерт-психолог Назаров О. А. пояснює, на яких нормативних актах МОЗ України ґрунтується обов'язок лікарів фіксувати скарги пацієнта в його формулюванні та причини, з якими той пов'язує погіршення здоров'я, зокрема порушення прав чи злочин. Розглянуто наказ МОЗ від 14.02.2012 № 110 (форма № 025/о, розділ «Щоденник»), клінічний протокол екстреної допомоги (наказ від 05.06.2019 № 1269), систему медико-технологічних документів за наказом № 751 і схему обґрунтування діагнозу. Такі медичні документи потрібні адвокатам і учасникам справи для судово-психологічної експертизи моральних страждань.

08.10.2022

25 жовтня в Україні відмічається День поліграфолога України[2]

25 жовтня 2022 року в Україні відзначали День поліграфолога і першу річницю професії «Поліграфолог», запровадженої 25.10.2021 Зміною № 10 до Класифікатора професій ДК 003:2010 (наказ Мінекономіки № 810-21) разом із кваліфікаційною характеристикою ГО «Колегія поліграфологів України». Ця назва посади не обов'язкова для державних і правоохоронних органів, а тестування можливе лише за добровільною згодою (ч. 2 ст. 28 Конституції). Розмежовано поліцейське опитування на поліграфі й судово-психологічну експертизу, наведено позиції Верховного Суду та рішення ЄСПЛ у справі «Проскурніков проти росії».

08.10.2022

В Національній поліції створено центр поліграфологів кримінальної поліції, який працює на базі департаментів оперативно-технічних заходів та стратегічних розслідувань Національної поліції України[3]

Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції повідомив про створення центру поліграфологів кримінальної поліції на базі департаментів оперативно-технічних заходів і стратегічних розслідувань; у жовтні відбувся 11-й випуск фахівців. Перший заступник міністра внутрішніх справ Євгеній Єнін пов'язав розвиток поліграфологів із «внутрішнім фронтом» робіт після початку широкомасштабної агресії. Нагадано, що за Інструкцією МВС від 13.11.2017 № 920 результати опитування на поліграфі не мають доказової сили, і розмежовано такі опитування із судово-психологічною експертизою.

15.10.2022

Крісло поліграфолога: Mobi-підлокітники Polygraph модель 1 перетворюють офісний стілець ISO в професійне крісло поліграфолога (поліграфологічне крісло) - найдешевший та якісний застосунок для поліграфологів[4]

Представлено Mobi-підлокітники Polygraph модель 1: портативний комплект, який кріпиться в бокові отвори рами офісного стільця ISO і перетворює його на крісло для тестування на поліграфі. Вага виробу до 3,5 кг, підлокітники витримують до 20 кг, рама стільця до 120 кг; довжина 58–62 см, ширина 17 см, висота над сидінням 29 см. Прототипами названо портативні крісла Lafayette (Model 76877P) і Stoelting (Model 83220). Ціна 3830 грн, гарантія 24 місяці, у комплекті сумка-чохол та інструменти для монтажу. Підлокітники підходять до п'яти моделей стільців і трьох моделей крісел ISO.

15.10.2022

В Україні розроблено найлегше поліграфологічне крісло в світі – Mobi крісло Polygraph модель 3, вага якого складає біля 9 кілограм та яке транспортується в сумці чохлі - призначено для застосування під час досліджень, опитувань на поліграфі[5]

Описано Mobi крісло Polygraph модель 3: складане дерев'яне (з ясеня) поліграфологічне крісло з механізмом «ножиці», яке переносять у сумці-чохлі. Розробник — к. психол. н., доц. Назаров О. А., рік розробки — січень 2022. Крісло витримує до 150 кг, тканина Oxford 900; у заголовку вагу названо «біля 9 кілограм», у характеристиках — 9,7 кг. Прототипом стало портативне крісло Axciton. Вартість 6830 грн, гарантія 24 місяці. Наголошено, що таке крісло зменшує статичне напруження м'язів рук і верхньої частини тіла під час тривалого тестування на поліграфі.

16.10.2022

Незалежна психологічна експертиза Вартість. Приклади. Судовий експерт психолог (поліграфолог) Назаров Олег Анатолійович[6]

Матеріал представляє послуги судового експерта-психолога (поліграфолога) к. психол. н., доц. Назарова О. А. і пояснює, що таке судово-психологічна експертиза. Вартість — від 15 101,6 грн залежно від категорії складності та встановленої Мін'юстом ціни експертогодини. Перелічено підстави призначення: у цивільних справах — угодоздатність і дієздатність, дитячо-батьківські відносини, моральна шкода; у кримінальних — психологічні властивості обвинуваченого, потерпілих і свідків, посмертна експертиза, психолого-лінгвістичні дослідження. Наведено орієнтовні питання до експерта й перелік матеріалів.

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza: normatyvni dokumenty MOZ Ukrainy shchodo oformlennia medychnykh dokumentiv likariamy dlia vykorystannia pid chas sudovo-psykholohichnoi ekspertyzy z vstanovlennia faktu moralnykh strazhdan (moralnoi shkody) ta z inshykh pidstav [Forensic Psychological Examination: Regulatory Documents of the Min-

istry of Health of Ukraine on the Preparation of Medical Records by Doctors for Use in Forensic Psychological Examination to Establish the Fact of Moral Suffering (Non-Pecuniary Damage) and on Other Grounds]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 14 veres. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7274-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-normativni-dokumenti-moz-shchodo-oformlennya-medichnikh-dokumentiv-likaryami-dlya-vikoristannya-pid-chas-sudovo-psikhologichnoji-ekspertizi-z-vstanovlennya-faktu-moralnikh-strazhdan-moralnoji-shkodi (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. 25 zhovtnia v Ukraini vidmichaietsia Den polihrafoloha Ukrainy [On 25 October, Ukraine Marks the Day of the Polygraph Examiner of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 8 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7462-25-zhovtnya-v-ukrajini-vidmichaetsya-den-poligrafologa-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. V Natsionalnii politsii stvoreno tsentr polihrafolohiv kryminalnoi politsii, yakyi pratsiuie na bazi departamentiv operatyvno-tekhnichnykh zakhodiv ta stratehichnykh rozsliduvan Natsionalnoi politsii Ukrainy [A Centre of Criminal Police Polygraph Examiners Has Been Established in the National Police, Operating on the Basis of the Departments of Operational and Technical Measures and Strategic Investigations of the National Police of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 8 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7459-v-natsionalnij-politsiji-stvoreno-tsentr-poligrafologiv-kriminalnoji-politsiji-yakij-pratsyue-na-bazi-departamentiv-operativno-tekhnichnikh-zakhodiv-ta-strategichnikh-rozsliduvan-natsionalnoji-politsiji (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Krislo polihrafoloha: Mobi-pidlokitnyky Polygraph model 1 peretvoriuiut ofisnyi stilets ISO v profesiine krislo polihrafoloha (polihrafolohichne krislo) - naideshevshyi ta yakisnyi zastosunok dlia polihrafolohiv

[Polygraph Examiner's Chair: Mobi Polygraph Armrests Model 1 Turn an ISO Office Chair into a Professional Polygraph Examiner's Chair – The Cheapest and Highest-Quality Solution for Polygraph Examiners]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 15 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7507-krislo-poligrafologa-mobi-pidlokitniki-polygraph-model-1-peretvoryuyut-ofisnij-stilets-iso-v-profesijne-krislo-poligrafologa-poligrafologichne-krislo (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. V Ukraini rozrobleno nailehshe polihrafolohichne krislo v sviti – Mobi krislo Polygraph model 3, vaha yakoho skladaie bilia 9 kilohram ta yake transportuietsia v sumtsi chokhli - pryznacheno dlia zastosuvannia pid chas doslidzhen, opytuvan na polihrafi [The World's Lightest Polygraph Chair Has Been Developed in Ukraine – The Mobi Polygraph Chair Model 3, Weighing About 9 Kilograms and Transported in a Carry Bag, Intended for Use During Polygraph Examinations and Interviews]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 15 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7500-v-ukrajini-rozrobleno-najlegshe-poligrafologichne-krislo-v-sviti-mobi-polygraph-model-3-vaga-yakogo-skladae-bilya-9-kilogram-ta-yake-transportuetsya-v-sumtsi-chokhli (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Nezalezhna psykholohichna ekspertyza Vartist. Pryklady. Sudovyi ekspert psykholoh (polihrafoloh) Nazarov Oleh Anatoliiovych [Independent Psychological Examination. Cost. Examples. Forensic Expert Psychologist (Polygraph Examiner) Oleh Anatoliiovych Nazarov]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 16 zhovt. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7516-nezalezhna-psikhologichna-ekspertiza-vartist-prikladi-sudovij-ekspert-psikholog-poligrafolog-nazarov-oleg-anatolijovich (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Автоматичний поліграф EyeDetect+ 2.0 і Physio Tracker v2

У 2022 році Converus представила EyeDetect+ 2.0 — автоматичний поліграф, який поєднує дані очей зі стандартного тесту EyeDetect із записом фізіологічної активності, як у класичному поліграфі.

До комплекту EyeDetect+ 2.0 входять станція EyeDetect Station v4, багатоканальний фізіологічний монітор Physio Tracker v2 і накладка на сидіння. Розробники наголошують на неупередженості (адміністрування тесту й аналіз даних комп'ютеризовано), точності 89–91 % і меншій інвазивності порівняно з традиційним поліграфом: артеріальний тиск вимірюють без манжети [1].

Комплект автоматичного поліграфа EyeDetect+ 2.0 [1]

Physio Tracker v2 реєструє електродермальну активність (електроди на двох пальцях однієї руки), дихання (тензодатчики на грудях або животі), ЕКГ (електроди на обох зап'ястях), периферичну вазомоторну активність (фотоплетизмограф на пальці), час проходження пульсової хвилі як непрямий показник артеріального тиску (за сигналами ЕКГ і фотоплетизмографа) та рухи тіла (накладка на сидіння з 256 датчиками). Монітор має 16-бітну роздільну здатність сигналу, живиться від USB і працює зі станціями EyeDetect версій 3 і 4. Завдяки йому EyeDetect+ відповідає визначенню поліграфа Міністерства праці США — приладу, що безперервно й одночасно записує зміни серцево-судинної, дихальної та електродермальної активності [2].

Physio Tracker v2 з датчиками і накладкою на сидіння [2]

30 червня 2022 року EyeDetect+ як перший у світі автоматизований поліграф посів перше місце в категорії комерційного програмного забезпечення на конкурсі Utah Innovation Awards у Солт-Лейк-Сіті; нагороду отримав президент і генеральний директор Converus Тодд Мікельсен. В Україні EyeDetect з 2020 року застосовує під час судово-психологічних експертиз атестований Міністерством юстиції судовий експерт-психолог (поліграфолог) О. А. Назаров [3].

REFERENCES

1. Ostannia evoliutsiia v otsintsi nadiinosti. Pershyi u sviti avtomatychnyi polihraf EyeDetect+ 2.0. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 27 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/7037-ostannya-evolyutsiya-v-otsintsi-nadijnosti-pershij-u-sviti-avtomatichnij-poligraf-eyedetect-2-0 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Physio Tracker v2 dlia EyeDetect+ 2.0. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 27 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/inshi-napryami-spetsobladnannya/7035-physio-tracker-v2-dlya-eyedetect-2-0 (data zvernennia: 04.11.2026).

3. Suchasnyi, avtomatyzovanyi polihraf EyeDetect+ posiv 1-e mistse na tseremonii vruchennia nahorod Utah Innovation Awards 2022 u SSHA. V Ukraini EyeDetect zastosovuietsia pid chas provedennia sudovo-psykholohichnykh ekspertyz [The Modern Automated EyeDetect+ Polygraph Took 1St Place at the Utah Innovation Awards 2022 Ceremony in the USA. In Ukraine, EyeDetect Is Used in Forensic Psychological Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2022. 27 lyp. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/7033-suchasnij-avtomatizovanij-poligraf-eyedetect-posiv-1-e-mistse-na-tseremoniji-vruchennya-nagorod-utah-innovation-awards-2022-u-ssha (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2022. № 5 (46). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.5.2022. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19813-2022-5-46 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2022, № 5 (46) (вересень – жовтень 2022 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 52 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua